

54

6/7/933

Reis : Umumî Kâtip Ruşen Eşref Bey
Âzalar : Ahmet Cevat, Besim Atalay, Hamit Zübeyr, İbrahim Necmi,
Ragıp Hulûsi Beyler.

Ruzname

Anket Komisyonunca karşılıkları tespit edilerek Umumî Merkez Heyetine gönderilen kelimelerin müzakeresinin devamı.

II inci Liste

142 inci Kelime

LEH

Komisyonun teklifi:
(Yana, için)

Karar 1.

Komisyonun teklif ettiği karşılıklar şu şekilde kabul edildi:

1- ...yana, ...dan yana...

Misalleri: .... den yana olmak
.... yana çıkmak

2- İçin...

(Lehinde karşılığı = iyiliği için)

II inci Liste

143 üncü Kelime

LEHÇE

Komisyon bu kelimeye karşılık olarak (Ağız) sözünü teklif ediyor

Karar :

Bu kelime ıstılah mahiyetinde olduğundan karşılığı Dil İlimleri Bölüğünden sorulacaktır.

II inci ListeI45 inci KelimeLEVLA

Komisyon (alınlık, başlık) karşılıklarını teklif ediyor. Tablo karşılığı gösterilmemiştir.

Karar I. Komisyonun tespit ettiği karşılıklar aynen kabul edildi.

Karar II. (Tablo) karşılığı Güzel Sanatlar Bölüğünden sorulacaktır.

II inci ListeI46 inci KelimeLEYLİ

Komisyonun teklifleri:
(Yatı, Tüncü)

Karar I. Yatı kabul edildi. Tüncü edilmedi. (Gecelik)de alındı.

Karar II. -İstilah manası Hayat İlimleri Bölüğünden sorulacaktır.

II inci ListeI47 inci Kelime

Komisyonun teklifi:
(Yararlık, yaraşırılık, yakışma, yakışık)

Karar I. Kabul edilen karşılıklar :

- 1- Yararlık
- 2- Yaraşırılık
- 3- Yakışma
- 4- Yaraşık.

(Yakışık kabul edilmedi.)

II inci ListeI48 inci KelimeLÜGAT

(Komisyon bu kelimenin karşılığını istilaha bırakmıştır)

Karar : Umumi Merkez Heyetince bu kelimeye karşılık olarak (sözlük) teklif edildi. Maamafih müzakeresi Lûgat-Istilah Kolundan gelecek cevaba talik edildi. Kol-dan istilah manası sorulacaktır.

I2 inci ListeI49 uncu KelimeMACERA

Komisyon bu kelimeye (Baştan geçen) karşılığıⁿⁱ teklif ediyor.

Karar : (Macera) mukabili (baştan geçen) kabul edildi. U.M. Heyeti bu kelimeye karşılık olarak (geçki) yi ve maceraperest mukabili olarak da (geçti sever) sözle-rini teklif etmiştir.
(Ahmet Cevat Bey, derleme fişlerinin tetkiki tamam olduktan sonra bu sözün karşılığının tespiti taraf-tarıdır ve teklifin şimdiden yapılmasına muarızdır.)

I2 inci ListeI50 inci KelimeMAZAKİ

Komisyonun teklifleri:
(O ki, değilmi ki, de, da)

Karar : (O ki) kabul edilmedi.
Kabul edilen karşılıklar :

- 1- Değilmi ki,
- 2- De .., da,
- 3- Dikçe, dikça, yince.., yınca...

II inci ListeI44 üncü KelimeLETAFET

Komisyon bu kelimeye karşılık olarak (güzellik, tatlılık) sözlerini teklif etmektedir.

Müzakere : Letafet kelimesinin geniş manası üzerinde uzun müzakere ve münakaşalar yapıldı. Bu kelimenin Fransızca mukabili (GRÂCE) olduğundan (Littre)nin Kamusuna müracaat edildi.

(Littre) Grâce kelimesini 1907 inci sahifede şu suretle anlatmaktadır:

Birinci manası:

" Ce qui plaît dans les attitudes, les manières et les discours." La grâce

Güzel sanatlardaki manası:

La grâce en peinture, en sculpture consiste dans les mollesces de contours dans une expression douce, et la peinture a, par-dessus la sculpture, la grâce de l'union des parties, celles des figures qui s'animent l'une par l'autre et qui se prêtent des agréments par leurs attributs et leurs regards."

(Littre)nin bu tarifine benzer tarif Asım Efendinin Kamusunun 841 inci sahifesinde vardır. Bu tariflere nazaran lâtif kelimesinin geniş manasının Komisyonun teklif ettiği (güzellik, tatlılık) karşılıkları ile ifade edilemeyeceği anlaşıldı.

Müzakere esnasında yapılan teklifler şu suretle tespit edilmiştir:

Birinci teklif:(Görkem)

Görkem: Misali= Muhammedin kızının görkemsiz güzeldir.

Misali= Nazarı dikkati çalip ve görünüşü güzel = görkemli insan, at, ağaç, bina.

Diğer manası (gürbüze ve şişmana kadar gider)

Misali: Görkemli çocuk, görkem koyun = bol süt veren koyun.

Diğer manası (endam ve yakışık)

Misali: görkemli delikanlı.

Bu kelimeye tesadüf edilen yerler :

Radlof cilt II - sahife 1259 (Görk, görken)

Radlof cilt II - sahife 1597 (görük)

Zenker : sahife 769 (görk)

P.de Courteille: sahife 466

Kamusu Türkî sahife 1195 (Görek, görekli, görgen, göregân)

Lehçei Osmanî sahife 728 (görgen)

Çağatay Lûgati sahife 270 (görgenmek)

Divan Cilt I - sahife 295 (görgey, görkây)

" cilt III-sahife 120 (körk)

" cilt II -sahife 273 (körketmek, körgetmek, körkeymek)

İkinci teklif: (Gökçek)

Derleme fişlerinden:

Gökçek = güzel (Misali: şu kız gökçektir.

Gümüşane, Zonguldak, Sivas, Poyraz)

(Misali: Şu çayırılık gökçektir)

(Dört Yol)

Gökçek = taze turfanda manasına da gelmektedir.

Misali: gökçek çocuk - şu yaşlı adam gökçek
oğlana benziyor.

(Araç)

(Gökçek) sözünün kitaplardaki yerleri:

Radlof cilt II - sahife 1586

Zenker " sahife 775

P.de courteille sahife 472

Kamusu Türkî sahife 1208

Derleme fişlerinde nefis, enfes, harikûlade mukabili olarak Oflaz's sözüne de raslanmıştır. (Gerede, Dörtyol, Mersin, Konya, Kırşehir, Tarsus, Adana, Maraş, Niğde, Karaağaç)

Oflaz's sözü Karacaoğlanda bir renk adıdır.